

Załącznik nr 2a
do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego
dr. Pawła Nowickiego

AUTOREFERAT
PRZEDSTAWIAJĄCY OPIS DOROBKU
I OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH

Układ treści

I. Informacje o kandydacie – s. 3

1. Imię i nazwisko
2. Posiadane dyplomy/stopnie naukowe
3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostka naukowych

II. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.) – s. 4

1. Tytuł osiągnięcia naukowego, informacje o wydawnictwie i recenzentach – s. 4
2. Cel naukowy pracy – s. 4
3. Metody badawcze – s. 6
4. Problemy badawcze i struktura pracy – s. 8
5. Osiągnięte wyniki – s. 12

III. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo – badawczych – s. 17

1. Prawo zamówień publicznych Unii Europejskiej. Relacje unijnego prawa zamówień publicznych do prawa krajowego – s. 18
2. Zrównoważony rozwój oraz strategiczne wykorzystanie prawa zamówień publicznych z perspektywy ekonomicznej analizy prawa – s. 19
3. Polityka spójności Unii Europejskiej – s. 20
4. Partnerstwo publiczno-prywatne oraz koncesje na roboty budowlane lub usługi – s. 21
5. Prawo ustrojowe Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem podstaw aksjologicznych UE – s. 22
6. Organizacja i funkcjonowanie Prokuratury RP z perspektywy Unii Europejskiej – s. 23
7. Aktualne prowadzone badania i plany naukowe – s. 24

I. Informacje o kandydacie

1. Imię i nazwisko: Paweł Henryk Nowicki

2. Posiadane dyplomy/stopnie naukowe:

- 2007** stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa nadany uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 16 października 2007 r. na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej „*Pozycja ustrojowa prokuratury w Rzeczypospolitej Polskiej. Rekonstrukcja normatywna instytucji i jej model prospektywny*”. Promotorem pracy był prof. dr hab. Jan Galster (UMK), natomiast recenzentami byli: prof. dr hab. Michał Domagała (UŁ) oraz prof. dr hab. A. Szmyt (UG).
- 2007** wpis na listę radców prawnych przy Okręgowej Izbie Radców w Toruniu pod nr Tr-688.
- 2007** ukończenie aplikacji prokuratorskiej w Prokuraturze Okręgowej w Toruniu.
- 2003** ukończenie studiów stacjonarnych na kierunku prawo na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z wynikiem bardzo dobrym.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

Całe moje życie zawodowe jako pracownika naukowego związane jest z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W 2003 r. po ukończeniu studiów stacjonarnych na kierunku prawo, zostałem przyjęty naienne studia doktoranckie w Katedrze Prawa Konstytucyjnego. Promotorem mojej rozprawy doktorskiej został prof. dr hab. Jan Galster. W trakcie trwania studiów doktoranckich, po akcesji Polski do Unii Europejskiej, na WPiA UMK została utworzona Katedra Prawa Europejskiego, a prof. dr hab. Jan Galster zaproponował mojej osobie

przejście z Katedry Prawa Konstytucyjnego do nowo utworzonej jednostki, na co oczywiście się zgodziłem. Studia doktoranckie ukończyłem w 2007 r., jako jedyny z roku składając rozprawę habilitacyjną jeszcze w trakcie trwania czwartego roku studiów. Od dnia 1 października 2007 r. do dnia 1 kwietnia 2008 r. byłem zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Prawa Europejskiego WPiA UMK. Następnie, od dnia 1 kwietnia 2008 r. do chwili obecnej jestem zatrudniony w Katedrze Prawa Europejskiego WPiA UMK na stanowisku adiunkta.

II. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.)

1. Tytuł osiągnięcia naukowego, informacje o wydawnictwie i recenzentach

Jako główne osiągnięcie naukowe wskazuję monografię:

Paweł Nowicki, *Aksjologia prawa zamówień publicznych – pomiędzy efektywnością ekonomiczną a instrumentalizacją*, Toruń 2019, wydawnictwo TNOiK „Dom Organizatora” w Toruniu, ISBN: 978-83-7285-866-5, ss. 410

Recenzenci wydawniczy:

- prof. dr hab. Jan Galster, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
- prof. dr hab. Marek Wierzbowski, Uniwersytet Warszawski

2. Cel naukowy pracy

Celem naukowym monografii „Aksjologia prawa zamówień publicznych – pomiędzy efektywnością ekonomiczną a instrumentalizacją” jest przede wszystkim określenie podstawy aksjologicznej prawa zamówień publicznych, a tym samym zdefiniowanie celów tej regulacji. Zakładam, że cele prawa zamówień publicznych to zidentyfikowane przez prawodawcę wartości, które w drodze normatywizacji za pomocą prawa państwo chce chronić, promować, gwarantować lub egzekwować¹.

¹ Zob. M. Atienza, J. R. Manero, *A Theory of Legal Sentences*, New York 1998, Kluwer Academic Publishers, str. 114.

Tak określony główny cel badawczy pracy ma w mojej ocenie nie tylko znaczenie teoretycznoprawne, lecz również prakseologiczne i systemowe. Przyjęcie w prawie zamówień publicznych określonych wartości pozwala uzyskać jego normom społeczne legitymizacyjne zakorzenienie, a racjonalność aksjologiczna prawodawcy staje się elementem zapewniającym efektywność prawa. Analiza aksjologii prawa zamówień publicznych jest więc warunkiem *sine qua non* dla oceny czy prawo zamówień publicznych zawiera wszystkie instrumenty potrzebne dla realizacji jego wartości (celów) oraz czy są one optymalnie uregulowane. Bez prawidłowej identyfikacji wartości prawa zamówień publicznych oraz zrozumienia jego *ratio legis*, zamawiający nie będą w stanie efektywnie procedować w skali mikroekonomicznej udzielając poszczególnych zamówień publicznych, natomiast państwo nie będzie mogło działać w skali makroekonomicznej, starając się stworzyć sprawny i wydajny rynek zamówień publicznych. Pomimo to wartości prawa zamówień publicznych nie doczekały się w doktrynie pogłębionej analizy, która w Polsce koncentruje się raczej na problemach prakseologicznych prawa zamówień publicznych. Takie podejście, jakkolwiek słuszne, skupia się jednak na formalnym aspekcie omawianej regulacji prawnej, pomijając ujęcie problematyki prawa zamówień publicznych z perspektywy systemowych problemów nauki prawa oraz zagadnień o charakterze dogmatyczno-prawnym. W tym zakresie, jak był łaskaw wskazać w swojej recenzji prof. dr hab. Marek Wierzbowski publikacja stanowi „istotny wkład w rozwój prawa zamówień publicznych zarówno w ujęciu prawa Unii Europejskiej, jak i regulacji krajowej”.

W drodze analizy i identyfikacji wartości prawa zamówień publicznych omawiana publikacja ma również na celu udzielenie odpowiedzi na pytanie o zasadność postępującej instrumentalizacji prawa zamówień publicznych, spowodowanej reformą unijnych dyrektyw zamówieniowych z 2014 r. i przypisanie zamówieniom publicznym fundamentalnej roli w realizacji unijnej strategii Europa 2020. Instrumentalizacji prawa zamówień publicznych, rozumiana jako wykorzystywanie tego prawa w formie narzędzia lub środka do realizacji celów zewnętrznych w stosunku do prawa stanowi kluczowe wyzwanie dla efektywności ekonomicznej analizowanej regulacji, jak i konkretnych zamówień publicznych. Odpowiedź na pytanie o granice oraz słuszność tak rozumianego działania prawodawcy jest moim zdaniem fundamentalna z perspektywy badania aksjologicznych podstaw prawa zamówień publicznych. Po pierwsze, określa rolę, jaką współcześnie ma spełniać prawo zamówień publicznych. W mojej ocenie nie jest to

jedynie regulacja o charakterze proceduralnym, lecz przede wszystkim instrument polityki społeczno-gospodarczej państwa (ang. *policy tool*). Po drugie, realizacja określonych wartości w prawie zamówień publicznych wyznacza granice aktywności nowoczesnego państwa w gospodarce w czasach globalizacji. W konsekwencji, celem niniejszej pracy jest również próba wykazania, że instrumentalizacja prawa zamówień publicznych nie zagraża jego efektywności ekonomicznej, a instytucje zamawiające mogą dokonywać zamówień na roboty budowlane, dostawy lub usługi zgodnie z zasadą *Best Value for Money*, jednocześnie promując wartości związane z szeroko pojmowaną ochroną środowiska, walką z wykluczeniem społecznym oraz stymulowaniem gospodarki poprzez wspieranie innowacyjnych rozwiązań.

3. Metody badawcze

Przedmiotowa publikacja stanowi wynik 8-letnich badań nad prawem zamówień publicznych, zarówno w obszarze prawa Unii Europejskiej, jak i prawa krajowego. W ich trakcie odbyłem 3 kwerendy naukowe w Brukseli, korzystając ze źródeł i zasobów instytucji unijnych, m.in. Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej. Niewątpliwym przełomem było powołanie mnie w 2012 r. do Grupy Ekspertów Zainteresowanych Stron ds. Zamówień Publicznych przy Komisji Europejskiej, co pozwoliło na rozszerzenie międzynarodowego zakresu badań nad unijnym prawem zamówień publicznych, ukazując jego związki naukami ekonomicznymi, które w tamtym okresie nie były przedmiotem większych badań w Polsce. Kontakty z takimi przedstawicielami świata szeroko pojmowanej nauki zamówień publicznych, od wybitnych znawców problematyki zarządzania łańcuchem dostaw (prof. Marcus Ambe, *University of South Africa*), unijnego oraz międzynarodowego prawa zamówień publicznych (prof. Christopher H. Bovis, *University of Hull, United Kingdom*), czy ekonomistami (prof. Tünde Tatrai, *Corvinus University, Budapest, Hungary*) ukierunkowały moje badania w stronę wykorzystania ekonomicznej analizy prawa (ang. *Law & Economics*) jako metody, która mogłaby istotnie wzbogacić moją pracę. W toku prowadzonych badań z wykorzystaniem ekonomicznej analizy prawa zamówień publicznych poznałem, m.in. dzięki kontaktowi z prof. Christine Jolls (*Harvard Law School*) szkołę behawioralnej ekonomicznej analizy prawa, która kwestionuje teorię racjonalnego wyboru. Uwzględnienie w analizie elementów behawioralnych pozwoliło na

przeanalizowanie możliwości podejmowania decyzji przez zamawiających w warunkach ograniczonej racjonalności. Prowadzone kompleksowe badania pokazały mi, że opisywanej problematyki nie sposób wytłumaczyć bez uwzględnienia metod badawczych właściwych innym dyscyplinom naukowym, z uwagi na jej interdyscyplinarny charakter. Zamówienia publiczne są nie tylko regulacją prawną, lecz także (a może przede wszystkim) instrumentem o charakterze ekonomicznym, wywołującym określone efekty społeczne. Zawarcie w pracy w stosunkowo szerokim zakresie dorobku innych dyscyplin naukowych pozwala na przyjęcie odpowiedniego spojrzenia na normę prawną. W moim założeniu takie podejście jest słuszne, ponieważ uważam, że przyszłość nauki zależy od badań mieszczących się na pograniczu różnych dyscyplin naukowych.

W rezultacie podstawowe metody badawcze wykorzystane w pracy, to metoda dogmatyczna, prawnoporównawcza oraz empiryczna. Za pomocą metody dogmatycznej dokonałem analizy treści przepisów prawa zamówień publicznych oraz ich interpretacji, wykorzystując dyrektywy wykładni językowej, systemowej oraz funkcjonalnej. Zastosowanie metody prawnoporównawczej pozwoliło na analizę norm prawnych z perspektywy multicytryczności systemu prawa zamówień publicznych, uwzględniającej zarówno normy prawa Unii Europejskiej oraz normy prawa krajowego, celem znalezienia wspólnego zbioru wartości obowiązujących w prawie zamówień publicznych. Metoda empiryczna okazała się konieczna z perspektywy prakseologicznej, a więc dla oceny i ewentualnej optymalizacji wartości doktrynalnych w celu ich efektywnego i rzeczywistego funkcjonowania w procesie stosowania prawa zamówień publicznych. Słusznie zauważają E. Kosieradzka i M. Zdyb, że „każdy przepis prawny czy akt normatywny jest niejako zanurzony w rzeczywistości, w której ma funkcjonować”². Zatem rzeczywistość, w której normy prawa zamówień publicznych są stosowane nie jest irrelevantna dla wyznaczania fundamentów aksjologicznych przedmiotowej regulacji. Jedynie poprzez konfrontację treści obowiązujących przepisów prawa z praktyką ich stosowania można było wygenerować wynik badawczy będący oceną możliwości realnej realizacji poszczególnych celów prawa zamówień publicznych. Badania empiryczne mają również zastosowanie w tzw. ekonomicznej analizie prawa, która koncentruje się na analizie użyteczności prawa w sensie jego efektywności ekonomicznej – niekoniecznie

² E. Kosieradzka, M. Zdyb, *Zasada państwa prawnego na gruncie prawa administracyjnego w kontekście współczesnych wyzwań*, *Studia Iuridica Lublinensia* 2016, vol. XXV, nr 1, str. 91.

w tych gałęziach prawa, które regulują stosunki ekonomiczne³. Z uwagi na interdyscyplinarny charakter zamówień publicznych, a także traktując prawo jako niewątpliwy fakt ekonomiczny, w pracy wykorzystano również metodologię *Law & Economics* (z uwzględnieniem jej nurtu behawioralnego), z uwagi na odniesienia do problematyki efektywności ekonomicznej zarówno prawa zamówień publicznych, jak i konkretnych postępowań o udzielenie zamówienia. Problem efektywności ekonomicznej realizacji celów prawa zamówień publicznych ma podstawowe znaczenie dla formułowania polityki zakupowej państwa, a to właśnie ekonomia jako dyscyplina dostarcza teorii behawioralnej, za pomocą której możemy przewidzieć reakcje adresatów norm prawnych na prawo oraz skutki prowadzonej polityki.

W pracy wykorzystano przede wszystkim liczne orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w obszarze zamówień publicznych, a także orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego, sądów powszechnych oraz Krajowej Izby Odwoławczej. Moją intencją była jednak pogłębiona analiza wartości wynikających z prawa Unii Europejskiej, ponieważ wartości wyrażone w prawie krajowym stanowią jedynie ich implementację, z ewentualnym rozwinięciem w nielicznych przypadkach. Stąd też w pracy przeważa orzecznictwo TSUE, a także analiza opinii wydawanych przez Rzeczników Generalnych. Jak już zaznaczono, w pracy skupiono badania w obszarze tzw. klasycznych zamówień publicznych, a jedynie w niektórych sytuacjach dla uzyskania odpowiedniego kontekstu, następują odwołania do zamówień sektorowych oraz zamówień w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa.

4. Problemy badawcze i konstrukcja pracy

Podstawowe problemy badawcze, związane z założonym celem opisywanej rozprawy, dotyczyły następujących kwestii. Po pierwsze, regulacja prawa zamówień publicznych jest wielopłaszczyznowa. Składają się na nią normy prawne zawarte w prawie pierwotnym Unii Europejskiej, przede wszystkim związane ze swobodami rynku wewnętrznego, normy prawa wtórnego, głównie zawarte w tzw. dyrektywach zamówieniowych oraz normy prawa krajowego, w dużej części implementujące prawo unijne w obszarze zamówień publicznych. Dla przyjęcia jednego koherentnego zbioru

³ Szerzej: R. A. Posner, *Economic Analysis of Law*, Ninth Edition, New York 2014, Wolters Kluwer Law & Business, str. 29-31.

wartości prawa zamówień publicznych, charakteryzującego się homogenicznością na wszystkich jego płaszczyznach, konieczne było prześledzenie procesu konkretyzacji wartości wyrażonych w prawie pierwotnym Unii Europejskiej za pomocą jego instrumentów wtórnych, a więc dyrektyw, na ich implementacji do krajowego porządku prawnego kończąc. Po drugie, założyłem, że sposób ukształtowania celów prawa zamówień publicznych, wynikających z inkorporowania do niego pewnych wartości, niewątpliwie będzie determinowany przez określenie charakteru prawnego instytucji zamówień publicznych i zaliczeniem regulacji prawa zamówień publicznych do prawa publicznego lub prawa prywatnego. Na gruncie polskiej praktyki prawa zamówień publicznych wskazana kwestia jest przedmiotem kontrowersji, pomimo niewątpliwego publicznego charakteru unijnego prawa zamówień publicznych. Po trzecie, polska regulacja prawa zamówień publicznych nie definiuje swoich celów. Należało zatem ocenić, czy jest to zabieg właściwy, czy też wymaga postulowania pewnych zmian *de lege lata* i *de lege ferenda*. Po czwarte, chciałem odnieść się do toczącego się głównie w anglojęzycznej literaturze z zakresu unijnego prawa zamówień publicznych sporu o zakres instrumentalizacji przedmiotowej regulacji. Istotę tego sporu podkreśla podtytuł mojej publikacji „pomiędzy efektywnością ekonomiczną a instrumentalizacją”. Po piąte, samo pojęcie wartości, kluczowe dla prawa zamówień publicznych, nie było do tej pory dostatecznie analizowane w literaturze przedmiotu. Tymczasem, jak podkreśla M. Mazzucato, jeśli nie jesteśmy w stanie zdefiniować co rozumiemy pod pojęciem wartości, na pewno nie będziemy wiedzieli, jak daną wartość osiągnąć, jak daną wartość sprawiedliwie dzielić ani jak utrzymać wzrost gospodarczy; odpowiednie pojmowanie wartości jest kluczowe dla zrozumienia, gdzie zmierza nasza gospodarka i jak możemy zmienić ten kierunek⁴. Ostatnim zidentyfikowanym problemem badawczym był status ontyczny *Best Value for Money*, zasady odzwierciedlającej efektywność ekonomiczną udzielanych zamówień.

Konstrukcja pracy stanowi logiczne odzwierciedlenie prowadzonej analizy prawnej w obszarze problemów zdefiniowanych powyżej. Praca składa się z siedmiu rozdziałów. W rozdziale pierwszym skupiłem się na określeniu w jakim ujęciu w prawie zamówień publicznych możemy używać pojęcia „wartość” oraz jaka może być jego definicja. Pojęcie wartości znajduje się nie tylko w centrum prawa zamówień publicznych,

⁴ Zob. M. Mazzucato, *The Value of Everything: Making and Taking in the Global Economy*, Allen Lane 2018, str. xix.

lecz również wprost odwołuje się do niego zasada *Best Value for Money*, w której sercu znajduje się słowo „value”. *Value* w języku angielskim oznacza, *inter alia*, „wartość”, „zaletę” i może być używane zarówno w zdaniach dotyczących wartości filozoficznych, wartości matematycznych, wartości ekonomicznych czy też wartości użytkowych. Mimo tak szerokiego spektrum pojęcia wartości, w zamówieniach publicznych praktyka skupia się przede wszystkim na wartościach ekonomicznych, a samo pojęcie „wartość” używane jest w przepisach prawa zamówień publicznych w znaczeniu właściwym dla nauk ekonomicznych, stąd przeprowadzona w rozdziale pierwszym analiza pojęcia wartości na gruncie omawianej regulacji będzie próbą dostarczenia odpowiedzi czy wartości ekonomiczne są jedynymi realizowanymi w zamówieniach publicznych, a także wykazania, że pojęcie wartości na gruncie prawa zamówień publicznych ma w istocie wymiar interdyscyplinarny, łączący etykę i ekonomię, mimo tego, że w dzisiejszych czasach rozumienie wartości na gruncie nauk ekonomicznych różni się od wartości na gruncie nauk filozoficznych. Wywodzenie się obu pojęć z jednej refleksji aksjologicznej ma istotny wpływ na postrzeganie wartości na gruncie prawa zamówień publicznych.

Kontynuując rozważania nad istotą wartości w prawie zamówień publicznych, w rozdziale drugim analiza skupia się na wartościach prawa pierwotnego Unii Europejskiej, będącego genezą unijnego systemu prawa zamówień publicznych. Badaniu zostaną poddane nie tylko wartości w wymiarze aksjologicznym, wynikające z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, lecz również ich wymiar praktyczny, nadany przez normy prawne zawarte w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W rozdziale zostały również omówione relacje prawa konkurencji do prawa zamówień publicznych, których podstawą są przepisy TFUE. Zaakcentowana została także rola Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, odgrywająca ważną rolę głównie w interpretacji norm zawartych w tzw. dyrektywach odwoławczych z zakresu prawa zamówień publicznych.

W rozdziale trzecim zwróciłem uwagę na konkretyzację wartości wynikających z prawa pierwotnego Unii Europejskiej w unijnym prawie wtórnym obowiązującym w obszarze zamówień publicznych. Omówiony został charakter podstawowego instrumentu prawnego w tej dziedzinie, czyli dyrektyw, a także pierwotne wartości i wynikające z nich cele regulacji unijnego prawa zamówień publicznych. Rozdział trzeci kończy się wskazaniem aktualnych wartości unijnego prawa zamówień publicznych i stanowi punkt wyjścia do ich pogłębionej analizy w kolejnych rozdziałach pracy.

W konsekwencji kolejne rozdziały koncentrują się na omówieniu poszczególnych wartości prawa zamówień publicznych, zarówno z perspektywy regulacji dyrektywy 2014/24/UE, czyli tzw. dyrektywy klasycznej, jak i ustawodawstwa krajowego. Rozdział czwarty dotyczy problematyki zgodności z prawem udzielanych zamówień publicznych. Legalizm w udzielaniu zamówień publicznych ukazany zostanie jako główna wartość prawa zamówień publicznych, determinująca jednocześnie jego efektywność ekonomiczną. Analizie poddano również instrumenty systemu prawa zamówień publicznych gwarantujące jego przestrzeganie.

W rozdziale piątym przedmiotem badania jest uczciwa konkurencja jako wartość prawa zamówień publicznych. Przedstawione będą zarówno instytucje prawa zamówień publicznych przyczyniające się do realizacji owej wartości, jak również czynniki i zachowania ograniczające jej skuteczność oraz zagrażające jej realizacji. Odpowiedniego podłoża do prowadzonych rozważań dostarczą podstawowe zasady prawa zamówień publicznych: zasada równego traktowania oraz zasada transparentności. Przedmiotem analizy jest również sposób postrzegania uczciwej konkurencji na rynku publicznym oraz rynkach prywatnych. Podsumowaniem rozważań nad istotą uczciwej konkurencji jest omówienie jej możliwych ograniczeń, pozostających w zgodzie z prawem zamówień publicznych oraz tego jak wpływają na realizację *Best Value for Money*.

Rozdział szósty koncentruje się na zrównoważonym rozwoju jako wartości realizowanej i promowanej w prawie zamówień publicznych. Omówiona zostaje sama idea zrównoważonego rozwoju oraz jej podstawy prawne, a także ewolucja zrównoważonych zamówień publicznych w tzw. stronę strategicznych zamówień publicznych, wraz z jej teoretycznymi podstawami. Przedstawione są podstawowe instrumenty prawa zamówień publicznych mogące przyczynić się do realizacji unijnych polityk horyzontalnych w zakresie ochrony środowiska (zielone zamówienia publiczne), odpowiedzialności społecznej (społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne) oraz promowania innowacji (zamówienia publiczne na innowacje).

Rozdział siódmy, ostatni, wypełnią rozważania dotyczące efektywności ekonomicznej jako wyodrębnionej wartości prawa zamówień publicznych. Z uwagi na interdyscyplinarny charakter badań zawartych w tym rozdziale, omówienie efektywności ekonomicznej w prawie zamówień publicznych uwzględni dorobek ekonomicznej analizy prawa. Analizie zostanie także poddana zasada *Best Value for Money*, celem ustalenia jej statusu ontycznego oraz wskazania ewentualnych instrumentów prawa

zamówień publicznych pozwalających na jej realizację. Wreszcie, rozdział zawiera przemyslenia w kontekście możliwych konfliktów poszczególnych wartości prawa zamówień publicznych na gruncie efektywności ekonomicznej udzielanych zamówień, zmierzających do udzielenia odpowiedzi na pytanie czy możliwa jest realizacja szeroko pojmowanych celów tej regulacji, przy jednoczesnej realizacji *Best Value for Money*.

5. Osiągnięte wyniki

Analizowana w pracy problematyka wartości realizowanych i chronionych w ramach prawa zamówień publicznych skupia jak w soczewce węzłowe problemy dzisiejszego prawa publicznego, dotyczące nie tylko sposobu i granic wyrażania wartości w prawie, lecz również postrzegania kwestii jego instrumentalizacji, roli państwa we współczesnej gospodarce rynkowej oraz znalezienia odpowiedniego balansu pomiędzy wolnym rynkiem a zakresem regulacji prawnej. Obecnie istotne staje się określenie nie tylko tego **co** państwo kupuje, lecz również **jak** kupuje. Brak jasnego wyrażenia celów prawa zamówień publicznych generuje wątpliwości i spory nie tylko co do charakteru działalności zakupowej państwa, lecz przede wszystkim co do sposobu udzielania konkretnych zamówień publicznych. Opisywany w pracy konflikt między zwolennikami realizowania szeroko rozumianych polityk społeczno-gospodarczych poprzez zamówienia publiczne oraz przeciwnikami dalszej instrumentalizacji prawa zamówień publicznych w dużej mierze spowodowany jest błędną optyką, niezrozumieniem, a nawet nieświadomym deprecjonowaniem autorytetu analizowanej regulacji i jej wewnętrznego potencjału.

Tymczasem, jak wykazywałem w pracy, wartości, które prawodawca chroni, promuje, gwarantuje lub egzekwuje w prawie zamówień publicznych są nie tylko bardzo czytelne, lecz dają również klarowny obraz współczesnej regulacji przedmiotowego obszaru działalności państwa, rozumianego z jednej strony jako zbiór przepisów określających procedury wydatkowania środków przez podmioty zaliczone *ex lege* do kręgu zamawiających, a z drugiej jako instrumentu polityki gospodarczej państwa, za pomocą którego państwo ma możliwość w sposób właściwy i społecznie pożądany kształtować gospodarkę rynkową.

Zidentyfikowane w pracy wartości prawa zamówień publicznych, realizujące postulaty rządów prawa, uczciwej konkurencji, zrównoważonego rozwoju w aspekcie

społecznym, środowiskowym i gospodarczym oraz efektywności ekonomicznej, nie pozwalają na uznanie zjawiska instrumentalizacji prawa zamówień publicznych za coś negatywnego. Prawo ze swej istoty ma charakter instrumentalny: „jest instrumentem projektowania przyszłości danego społeczeństwa”⁵. Wartości prawa zamówień publicznych sprawiają, że zamówienia publiczne stają się odpowiedzią na wyzwania czasów globalizacji, rozwiązując „różnego rodzaju cywilizacyjne problemy i wyzwania wychodzące poza samo zagwarantowanie efektywności ekonomicznej dokonywanych zakupów”⁶. Udzielając zamówień publicznych zamawiający ma możliwość nie tylko zaspokojenia swoich bieżących potrzeb, związanych z realizacją określonych robót budowlanych, dostaw lub usług, lecz również może je postrzegać bardziej perspektywicznie, uwzględniając długoterminowe skutki każdego dokonanego zakupu. Jeśli wydatkując środki publiczne poprzez zamówienia publiczne państwo stara się dbać o dobro wspólne i przywracać ład wartości, który nie zawsze jest przestrzegany w systemie wolnorynkowym, to taka instrumentalizacja prawa zamówień publicznych jest akceptowalna i słuszna. Zamówienia publiczne, w mojej ocenie, stają się w istocie umową społeczną na miarę XXI w.

Fundamenty aksjologiczne prawa zamówień publicznych określają nie tylko cele tej regulacji, lecz *de facto* są odzwierciedleniem roli, jaką państwo spełnia (czy też w zamierzeniu ma spełniać) w dzisiejszej gospodarce. Zmiana percepcji prawa zamówień publicznych związana z przyjęciem pakietu unijnych dyrektyw zamówieniowych V generacji z 2014 r. stanowi emanację przejścia od stanu państwa kontrolującego do państwa przedsiębiorczego (ang. *entrepreneurial state*). Państwo wraca na gospodarczą scenę starając się odpowiedzieć na wyzwania XXI w. związane z globalizacją, niszczeniem stanu środowiska naturalnego, zmianami klimatycznymi, kurczącymi się zasobami, nierównościami społecznymi, nieefektywną alokacją zasobów, nierówną dystrybucją dochodu, problemami na rynku pracy, koniecznością zapewnienia sprawiedliwości rynkowej czy też potrzebą inicjowania badań nad innowacjami. Powrót ten może przybierać różne formy, od bardziej wyrafinowanych rodzajów organizatorskiej działalności państwa o charakterze konsensualnym, poprzez bardziej precyzyjne regulacje prawne, aż do objęcia reżimem prawnym obszarów, które wcześniej nie

⁵ M. Matczak, *Imperium tekstu. Prawo jako postulowanie i urzeczywistnianie świata możliwego*, Warszawa 2019, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, str. 158.

⁶ M. Szydło, *Prawna koncepcja zamówienia publicznego*, Warszawa 2014, wyd. C. H. Beck, str. 23.

potrzebowały takiej interwencji. Zamówienia publiczne powinny opierać się na przemyślanej i inteligentnej regulacji prawnej, która z jednej strony pozwala na rozwój gospodarki wolnorynkowej, z drugiej zaś stara się zapanować nad jej ułomnościami. Państwo za pomocą prawa koryguje lub nawet zastępuje w niezbędnym zakresie działanie mechanizmów gospodarki rynkowej, reagując na negatywne skutki działania wolnego rynku, który nie posiada zdolności samoregulacji. To prawo przywraca ład wartości i egzekwuje ich przestrzeganie. Kluczowym elementem powrotu państwa na gospodarczą scenę jest troska o wspólne dobro, o jakość życia i przyszłość społeczeństwa, a więc troska, której punktem wyjścia jest wartość człowieka.

Reforma unijnego systemu prawa zamówień publicznych z 2014 r., łącząca zamówienia publiczne z realizacją strategii Europa 2020 odzwierciedla proces transformacji Unii Europejskiej, zmierzającej od czasu Traktatu z Lizbony do urzeczywistnienia założeń społecznej gospodarki rynkowej na unijnym rynku wewnętrznym. Koncepcja społecznej gospodarki rynkowej nie jest *de facto* niczym obcym dla zamówień publicznych, mając na uwadze fakt, że podstawą aktualnego unijnego systemu zamówień publicznych są założenia niemieckiej ordoliberalnej szkoły ekonomii, której jednym z postulatów była idea „*soziale Marktwirtschaft*”. Ordoliberalna myśl ekonomiczna stanowi fundament unijnego prawa zamówień publicznych, w którym uczciwa konkurencja gwarantowana jest w drodze korekty mechanizmów rynkowych dokonywanych przez państwo. Widoczne jak nigdy dotąd odbicie założeń społecznej gospodarki rynkowej w prawie zamówień publicznych stanowi bez wątpienia próbę wprowadzenia koniecznej równowagi między gospodarką a państwem i prawem, swoistą trzecią drogę pomiędzy ideologią *laissez faire*, a modelem gospodarki centralnie planowanej. Promowanie zrównoważonego społecznie oraz środowiskowo rozwoju gospodarczego, jest wyrazem ukierunkowania zamówień publicznych na rozwój dobra wspólnego, a nie jedynie na realizację partykularnych interesów poszczególnych zamawiających lub wykonawców. Prawo zamówień publicznych staje się odpowiedzią na dysfunkcje rynku, jednocześnie przywracając i chroniąc wartości istotne dla społeczeństwa.

Obecne dyrektywy zamówieniowe wyposażają zamawiających w szeroki wachlarz instrumentów prawnych, pozwalających na interakcję z gospodarką poprzez kształtowanie zachowań uczestników rynku zamówień publicznych w drodze promowania określonego zbioru wartości społecznych, ekologicznych i gospodarczych.

Omawiane w pracy rozwiązania prawne pozwalają zamawiającym narzucać wyższe standardy realizacji zamówień publicznych. Przedmiotowe wymogi będą oznaczały nowe wyzwania, zarówno po stronie zamawiających, jak i wykonawców, które mogą okazać się bodźcem do bardziej dynamicznego i kompleksowego rozwoju społeczno-gospodarczego. Jednym z jego elementów może być ożywiona konkurencja po stronie wykonawców, którzy będą mieli możliwość do konkurowania nie tylko na poziomie ceny, lecz również kosztów oraz standardów wykonania przedmiotu zamówienia w sposób zrównoważony. Nie można jednak zapominać, że nie każde zamówienie ma strategiczny charakter i w związku z tym nie każde zamówienie może osiągać efekty wykraczające poza sam zakup przedmiotu zamówienia. Ponadto, nie wszyscy wykonawcy będą w stanie spełnić nowe wymagania i dostosować się do zmian na rynku, zatem wpływ na konkurencję może w niektórych przypadkach okazać się negatywny. Świadomość plusów i minusów wynikających z aktywnej roli państwa na rynku zamówień publicznych powoduje nieodzowność kształtowania tego rynku w sposób przemyślany i rozważny. Postulat ten dotyczy także sposobu procedowania nad prawem zamówień publicznych.

Należy jednak zauważyć, że podstawa aksjologiczna prawa zamówień publicznych zawiera wartości, które odnoszą się do efektów realizowanych zamówień, jak również do procedury jako takiej. Pokazuje to zatem, że prawodawca w sposób świadomy odchodzi od czysto formalnego ujęcia procedury udzielania zamówień publicznych, formułując wobec niej wymogi o charakterze aksjologicznym. Zbalansowanie aspektów sprawiedliwości dystrybutywnej wartościami właściwymi dla sprawiedliwości proceduralnej znajduje swój wyraz w katalogu wartości prawa zamówień publicznych: zgodności z prawem zamówień publicznych, uczciwej konkurencji, zrównoważonym rozwoju oraz efektywności ekonomicznej. Podkreślenia wymaga, że wartości realizowane przez strategiczne zamówienia publiczne, często określane jako „pozaekonomiczne”, również mają charakter ekonomiczny, ponieważ w dłuższej perspektywie państwo jest w stanie skwantyfikować ich wartość. Promowanie zielonych zamówień publicznych generuje konkretne korzyści finansowe dla gospodarki związane z lepszą jakością życia, wdrażanie klauzul społecznych może odciążyć państwo w zakresie wydatków socjalnych, a innowacyjne technologie mogą pozwolić na dostarczanie lepszych i bardziej zrównoważonych rozwiązań w niższej cenie dla odbiorcy końcowego. Stwierdzenie, że realizacja strategicznych zamówień publicznych nie jest efektywna ekonomicznie jest jedynie uprawnione wtedy, gdy preferencją zamawiającego jest jak

największa oszczędność związana z udzielanym zamówieniem publicznym. Jeśli jednak uznamy możliwość oceny efektywności ekonomicznej udzielanych zamówień w dłuższej perspektywie czasowej, konflikt pomiędzy *Best Value for Money* a strategicznymi zamówieniami publicznymi staje się bezprzedmiotowy.

Zidentyfikowanie w pracy wartości stanowiących podstawy aksjologiczne prawa zamówień publicznych pozwala, w mojej ocenie, rozstrzygnąć spór o przynależność prawa zamówień publicznych do prawa publicznego lub prawa prywatnego. Wartości, które prawodawca chroni i promuje w ramach omawianej regulacji, należy uznać za przesądzające o publicznoprawnym charakterze prawa zamówień publicznych. Prawodawca unijny, a w ślad za nim ustawodawca krajowy, przyjmując konkretny zbiór wartości prawa zamówień publicznych, wyrażają *sui generis* aprobatę dla określonej ideologii społeczno-politycznej, której fundamentem jest realizacja interesu publicznego poprzez wykorzystywanie zamówień publicznych do budowania wspólnego dobra. W rys takich działań wpisuje się obowiązek zapewnienia zgodności z prawem udzielanych zamówień publicznych, który nie tylko stanowi *conditio sine qua non* demokratycznego państwa prawa, działającego w zgodzie z *Rule of Law*, lecz także legitymizuje działania państwa, jako instytucji zamawiających, w obszarze wydatkowania środków publicznych, co w konsekwencji realizuje koncepcję *good governance* oraz umacnia zaufanie społeczeństwa do państwa. Z tej perspektywy działanie na podstawie i w granicach prawa instytucji zamawiających realizuje interes indywidualny uczestników postępowania o udzielenie zamówienia, jak również interes publiczny związany z wzmocnieniem autorytetu państwa i budowaniem rynku zamówień publicznych. Przejawem realizacji interesu publicznego w zamówieniach publicznych jest również samo wykonanie przedmiotu zamówienia oraz sposób jego wykonania, w szczególności uwzględniający troskę o poziom życia społecznego, stan środowiska naturalnego czy o jakość życia przyszłych pokoleń. Zamówienia publiczne stają się strategiczne nie dlatego, że są motorem napędowym gospodarki, lecz dlatego, że chronią szeroko rozumiane wartości użyteczne, będące źródłem zaspokojenia ludzkich potrzeb, w tym również potrzeby utrzymania życia. Wszystko to wyraźnie wskazuje, że na gruncie prawa zamówień publicznych państwo działa w interesie publicznym.

„*Taking strategic public procurement seriously*”⁷: w publikacji wyrażam nadzieję, że wszyscy uczestnicy rynku zamówień publicznych zaczną traktować strategiczną rolę zamówień publicznych poważnie, nie szukając *hic et nunc* prostych oszczędności. Efektywność ekonomiczna w prawie zamówień publicznych nie może pomijać zobowiązań moralnych, właściwych dla obszaru prawa publicznego. Bez nich prawo zamówień publicznych traci aksjologiczne *signum specificum* związane z realizacją interesu publicznego. Parafrazując słowa A. Einsteina: aksjologia bez prawa jest ułomna, lecz prawo bez aksjologii jest ślepe.

III. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Szczegółowy wykaz opublikowanych prac naukowych i popularnonaukowych zawarty jest w załączniku nr 3 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego. Obejmuje on łącznie 74 publikacje (72 publikacje po otrzymaniu stopnia doktora nauk prawnych), w tym, oprócz monografii stanowiącej podstawę przewodu habilitacyjnego, autorstwo jednej monografii naukowej (*Efektywne zamówienia publiczne jako rezultat stosowana nowego podejścia do zamówień publicznych*, Warszawa 2013, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) oraz współautorstwo trzech monografii naukowych. Jestem autorem czterdziestu siedem publikacji naukowych (w tym dwóch w języku angielskim), jedenastu haseł w leksykonach naukowych oraz jednej recenzji, a także współredaktorem ośmiu prac zbiorowych o charakterze naukowym. Część moich publikacji ukazała się w największym polskim profesjonalnym magazynie dla praktyków zamówień publicznych „Przetargi Publiczne”. Moje zainteresowania badawcze skupiają się na przede wszystkim na problematyce prawa materialnego Unii Europejskiej oraz publicznego prawa gospodarczego, lecz obejmują także aspekty unijnego prawa instytucjonalnego, a także problematykę funkcjonowania Prokuratury RP z perspektywy UE.

⁷ „Biorąc strategiczne zamówienia poważnie”. Oczywiście stanowi to nawiązanie do tytułu dzieła R. Dworkina „*Taking Rights Seriously*”, czyli „Biorąc prawa poważnie”. Zob. R. Dworkin, *Taking Rights Seriously*, Harvard University Press 1978.

1. Prawo zamówień publicznych Unii Europejskiej. Relacje unijnego prawa zamówień publicznych do prawa krajowego.

Główny nurt moich badań, w którym mieści się monografia stanowiąca podstawę postępowania habilitacyjnego, dotyczy prawa zamówień publicznych Unii Europejskiej oraz jego relacji do prawa krajowego. Prowadzone przeze mnie badania w tym obszarze mają charakter międzynarodowy, po pierwsze dzięki współpracy z Komisją Europejską w charakterze eksperta, po drugie dzięki uczestnictwu w międzynarodowych projektach badawczych. W 2012 r. zostałem powołany przez komisarza M. Bernier na członka Grupy Ekspertów Zainteresowanych Stron ds. Zamówień Publicznych przy Komisji Europejskiej na kadencję 2012-2015, która była zaangażowana w przygotowanie dyrektyw zamówieniowych z 2014 r. Ta współpraca zaowocowała licznymi wyjazdami naukowymi m.in. do Brukseli, Rzymu, Tallina oraz na Malte. Z kolei w 2017 r. zostałem zaproszony do udziału w międzynarodowym projekcie *International Research Study on Public Procurement*, prowadzonym przez prof. Ch. Harland (*Politecnico di Milano*, Włochy), prof. T. Tatrai (*Corvinus University*, Węgry), prof. J. Telgen (*University of Twente*, Holandia), prof. G. Callender (*Cutin University*, Australia) oraz dr J. Lynch (*Cardiff University*, Anglia). W ramach projektu w 2017 r. przebywałem w Mediolanie, gdzie na *Politecnico di Milano* wygłosiłem dwa wykłady nt. systemu zamówień publicznych w Polsce oraz zamówień wspólnych, natomiast we wrześniu 2019 r. jestem zaproszony do *Cardiff University*. Badania prowadzone w tym nurcie poskutkowały także uczestnictwem w 2018 r. w projekcie „*Remedy systems and rules in 8 EU member states*” prowadzonym przez prof. T. Tatrai i finansowanym przez rząd Węgier. Zostałem również zaproszony do współpracy przez prof. Ch. H. Bovisa (*University of Hull*, Anglia), i z jego inicjatywy przebywałem w 2018 r. w Mediolanie, gdzie poprowadziłem dwa wykłady, m.in. na temat zamówień *in house* w prawie UE. Tak szeroko zakrojona współpraca międzynarodowa przełożyła się na liczne publikacje o charakterze naukowym i popularnonaukowym. Zostałem zaproszony do grona współautorów monografii naukowej Urzędu Zamówień Publicznych, która jako pierwsza kompleksowo analizowała system zamówień publicznych w Polsce: J. Sadowy (red.), *System zamówień publicznych w Polsce*, Warszawa 2013, Urząd Zamówień Publicznych. W tej publikacji byłem autorem 3 rozdziałów, m.in. rozdziału dotyczącego prawa zamówień publicznych UE oraz współautorem 1 rozdziału. Wspólnie z H. Nowickim wygrałem konkurs finansowany ze środków UE w ramach

Europejskiego Funduszu Społecznego na przeprowadzenie badań i przygotowanie publikacji poświęconej regulacjom prawnym zamówień publicznych w 22 krajach Unii Europejskiej. Badania zostały zrealizowane w 2011 r. w ramach kwerendy w Parlamencie Europejskim w Brukseli i zakończyły się publikacją (H. Nowicki, P. Nowicki, *Zamówienia publiczne w wybranych państwach Unii Europejskiej*, Warszawa 2011, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, ss. 107).

Łącznie w tym nurcie, poza monografią będącą podstawą postępowania habilitacyjnego, opublikowałem dwie monografie naukowe, których byłem współautorem, dwadzieścia siedem innych publikacji naukowych oraz jedenaście haseł w leksykonie naukowym.

2. Zrównoważony rozwój oraz strategiczne wykorzystanie prawa zamówień publicznych z perspektywy ekonomicznej analizy prawa.

Od pewnego czasu ważnym elementem moich badań naukowych są zagadnienia związane ze zrównoważonym rozwojem oraz strategicznymi zamówieniami publicznymi badane z perspektywy *Law & Economics*. Jest to obszar, w którym koniecznym staje się interdyscyplinarne podejście do badania prawa, z uwagi na duży udział państwa w gospodarce wolnorynkowej. Publikacja będąca podstawą postępowania habilitacyjnego częściowo mieści się w przedmiotowym obszarze badań. Ponadto w tym nurcie badawczym opublikowałem m.in. następujące prace:

- P. Nowicki, *Efektywne zamówienia publiczne jako rezultat stosowania nowego podejścia do zamówień publicznych*, Warszawa 2013, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, ss. 87 – jest to publikacja, którą przygotowałem w ramach projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, po wygranej w 2013 r. konkursie na przeprowadzenie badań i przygotowanie publikacji dotyczącej efektywnych ekonomicznie zamówień publicznych;

- P. Nowicki, *Wymóg zatrudnienia na umowę o pracę w realizacji zamówienia publicznego. Aksjologia oraz aspekty praktyczne*, [w:] M. Stręciwilk, A. Panasiuk (red.), *Funkcjonowanie systemu zamówień publicznych. Aktualne problemy i propozycje rozwiązań*, Warszawa 2017, Urząd Zamówień Publicznych, s. 95-106;

- P. Nowicki, *Transboundary movements of hazardous wastes and their disposal*, Visegrad Journal on Human Rights 2017, nr 6, s. 130-134 (wspólnie z M. Furtak-Niczyporuk);
- P. Nowicki, *Zamówienia publiczne jako instrument kształtowania gospodarki przez państwo*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu 2017, nr 497, s. 114-127;
- P. Nowicki, *Wiele hałasu o nic? Kilka uwag o instrumentalizacji prawa i roli państwa w gospodarce na przykładzie prawa zamówień publicznych*, [w:] H. Nowicki, P. Nowicki, K. Kucharski (red.), *Państwo a gospodarka. Interes publiczny w prawie gospodarczym*, Toruń 2018, wyd. Adam Marszałek, s. 143-155.

3. Polityka spójności Unii Europejskiej.

Istotnym elementem mojej pracy naukowo-badawczej jest problematyka prawa materialnego Unii Europejskiej, która m.in. obejmuje unijne polityki gospodarcze, w tym politykę spójności. W tym nurcie moich badań znajdują się zarówno kwestie systemowe dotyczące podstaw polityki spójności w prawie Unii Europejskiej, jak również kwestie praktyczne, związane z realizacją zamówień publicznych w ramach projektów realizowanych współfinansowanych ze środków unijnych. Ich rezultatem są następujące publikacje:

- P. Nowicki, *Polityka spójności Unii Europejskiej*, [w:] J. Gaster (red.), *Podstawy prawa Unii Europejskiej z uwzględnieniem Traktatu z Lizbony. Zarys wykładu*, Toruń 2010, wyd. TNOiK, s. 611-646;
- P. Nowicki, *Polityka spójności Unii Europejskiej a system zamówień publicznych. Reguły udzielania zamówień w realizacji projektów unijnych*, [w:] J. Niczyporuk, J. Sadowy, M. Urbanek (red.), *Nowe podejście do zamówień publicznych – zamówienia jako instrument zwiększenia innowacyjności gospodarki i zrównoważonego rozwoju: doświadczenia polskie i zagraniczne*, cz. 1, Warszawa 2011, Urząd Zamówień Publicznych, s. 119-129;
- P. Nowicki, *Zamówienia publiczne jako instrument gwarantujący efektywność wydatków w realizacji projektów unijnych*, [w:] E. Adamowicz, J. Sadowy (red.), *Zamówienia publiczne jako instrument sprawnego wykorzystania środków unijnych*, Gdańsk-Warszawa 2012, Urząd Zamówień Publicznych, s. 91-101;

- P. Nowicki, *Kontrola zamówień publicznych udzielanych w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej*, [w:] T. Kocowski, J. Sadowy (red.), *Kontrola zamówień publicznych. Monografia naukowa*, Wrocław-Warszawa 2013, Urząd Zamówień Publicznych, s. 391-399.

Przedmiotowy nurt badań jest wzbogacany przez moją pracę ekspercką – jako radca prawny obsługiwałem realizację kilku kluczowych projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, m.in. realizowanych przez Gminę Miasta Torunia oraz jednostki Lasów Państwowych. Z uwagi na moje doświadczenie zarówno w zakresie prawa zamówień publicznych, jak i przepisów regulujących politykę spójności, jako ekspert uczestniczyłem w 2018 r. w badaniach „Ewaluacja wpływu EFS⁸ na osiągnięcie celów w zakresie dobrego rządzenia określonych w ramach PO WER⁹” realizowanych na zlecenie Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju.

4. Partnerstwo publiczno-prywatne oraz koncesje na roboty budowlane lub usługi

W ramach badań naukowych nad systemem zamówień publicznych, moje działania wykraczają poza zakres tradycyjnie pojmowanych zamówień publicznych, obejmując również inne formy realizacji zadań publicznych, tj. partnerstwo publiczno-prywatne (PPP) oraz koncesje na roboty budowlane lub usługi. Nadmienić należy, że jestem członkiem komisji ds. Wspierania Partnerstwa Publiczno-Prywatnego działającej przy Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, a w latach 2016-2017 brałem udział w pracach grup roboczych ds. zmian prawnych i ds. opracowania dokumentu „Polityka PPP” w Zespole ds. PPP działającym przy Ministerstwie Rozwoju. W ramach współpracy z prof. Ch. H. Bovisem prowadziłem również wykłady z zakresu PPP w Mediolanie (2018 r.), natomiast w maju br. wygłoszę analogiczne wykłady w Rzymie. Rezultatem badań prowadzonych w przedmiotowym nurcie są m.in. następujące publikacje:

- P. Nowicki, *Partnerstwo Publiczno-Prywatne jako sposób realizacji inwestycji publicznych. Zarys problematyki*, [w:] A. Brzezińska-Rawa, H. Nowicki (red.), *Państwo a gospodarka*, Toruń 2012, Wydawnictwo KNPPG, s. 90-98;

⁸ Europejski Fundusz Społeczny.

⁹ Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

- P. Nowicki, *Partnerstwo publiczno-prywatne*, [w:] J. Sadowy (red.), *System zamówień publicznych w Polsce*, Warszawa 2013, Urząd Zamówień Publicznych, s. 423-438;
- P. Nowicki, *Koncesja na roboty budowlane lub usługi*, [w:] J. Sadowy (red.), *System zamówień publicznych w Polsce*, Warszawa 2013, Urząd Zamówień Publicznych, s. 398-422;
- P. Nowicki, *Ekonomiczne aspekty wyboru partnerstwa publiczno-prywatnego*, [w:] G. Wrzeszcz-Kamińska, I. Ścibiorska-Kowalczyk (red.), *Partnerstwo publiczno-prywatne w teorii i praktyce*, Wrocław 2014, Agencja Managerska Vip for You, s. 71-81;
- P. Nowicki, *Partnerstwo publiczno-prywatne a nowelizacja systemu zamówień publicznych Unii Europejskiej*, [w:] H. Nowicki, P. Nowicki (red.), *Partnerstwo publiczno-prywatne prawną formą realizacji zadań publicznych*, Toruń 2014, Wydawnictwo KNPPG, s. 142-164;
- P. Nowicki, *Partnerstwo publiczno-prywatne jako element systemu zamówień publicznych*, *Studia Biura Analiz Sejmowych* 2014, nr 3 (39), s. 79-100 (wspólnie z H. Nowickim, mój udział procentowy szacuję na 50%);
- P. Nowicki, *Koncesja na roboty budowlane lub usługi*, [w:] A. Powałowski (red.), *Leksykon prawa zamówień publicznych*, Warszawa 2014, Wydawnictwo C. H. Beck, s. 87-91;
- P. Nowicki, *Aktualny stan rynku partnerstwa publiczno-prywatnego. Problemy i kierunki rozwoju*, [w:] M. Kania, P. Nowicki, A. Piwowarczyk (red.), *Modernizacja zamówień publicznych. Geneza nowelizacji ustawy Prawo zamówień publicznych z 22 czerwca 2016 r.*, Warszawa 2017, wyd. Polska Fundacja Prawa Konkurencji i Regulacji Sektorowej Ius Publicum, s. 169-182.

5. Prawo ustrojowe Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem podstaw aksjologicznych UE.

Pomimo koncentracji badań naukowych na problematyce prawa zamówień publicznych, nadal staram się prowadzić działalność naukową w obszarze podstaw ustrojowych i instytucjonalnych prawa Unii Europejskiej. W tym obszarze moje prace obejmują m.in.:

- P. Nowicki, *Instytucjonalne gwarancje praworządności w Unii Europejskiej*, [w:] D. Kala (red.), *Praworządność i jej gwarancje*, Warszawa 2009, wyd. Wolters Kluwer, s. 122-133;
- P. Nowicki, *Unia Gospodarcza i Walutowa: nowy ład instytucjonalny?*, [w:] J. Galster (red.), *Unia Europejska w dobie przemian ustrojowych. Zagadnienia systemowe i instytucjonalne*, Toruń 2013, wyd. TNOiK, s. 359-377;
- P. Nowicki, *Status integracyjny Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej. Kontrowersje wokół traktatu założycielskiego*, Teka Komisji Prawniczej PAN 2018, Tom XI, Nr 1 (wspólnie z J. Galsterem), s. 51-71.

W ramach prowadzonych w tym nurcie badań w dniu 13 kwietnia 2018 r. wziąłem udział w Polsko-Węgierskim seminarium naukowym nt. „*Is the rule of law common European value?*”, które odbyło się na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, gdzie wygłosiłem referat nt. „*The European Union Procedures: The Rule of Law*”. Obecnie na podstawie tego wystąpienia przygotowuję artykuł anglojęzyczny do polsko-węgierskiej monografii naukowej pod redakcją prof. UMK, dr hab. Agnieszki Bień-Kacały.

6. Organizacja i funkcjonowanie Prokuratury RP z perspektywy Unii Europejskiej.

Kiedy w 2003 r. rozpoczynałem studia doktoranckie na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu, Katedra Prawa Europejskiego jeszcze nie istniała. Moje badania, prowadzone wówczas w Katedrze Prawa Konstytucyjnego, dotyczyły wtedy głównie problematyki Prokuratury RP, z uwagi na fakt odbywania aplikacji prokuratorskiej w Prokuraturze Okręgowej w Toruniu. Współpraca z prof. dr hab. Stanisławem Jędrzejewskim spowodowała rozszerzenie zainteresowań w tym obszarze na działalność Prokuratury RP w zakresie tzw. kontroli praworządności, a z kolei kontakty z prof. dr hab. Ryszardem Wiśniewskim, filozofem i prawnikiem z UMK w Toruniu, pozwoliły mi przeanalizować aspekty etyczne zawodu prokuratora. Jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych opublikowałem w tym nurcie badań dwie prace: „*Etyka prokuratora*” (*Prokurator* 2005, nr 1, s. 7-23) oraz „*EUROJUST: współpraca Prokuratury RP z organami prokuratorskimi państw Unii Europejskiej*” ([w:] R. Bäcker, J. Marszałek-Kawa, J. Modrzyńska (red.), *Od starej do nowej Europy? Kierunki integracji europejskiej*, wyd. Mado, Toruń 2005, s. 81-88). Jednym z elementów moich

badan była pozycja ustrojowa Prokuratury RP, która w mojej ocenie powinna być niezależna od władzy wykonawczej, a także powinna uzyskać należyte umocowanie konstytucyjne. Rezultatem badań w tym nurcie była opracowana rozprawa doktorska, a także artykuł, opublikowany już po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych: „*Pozycja ustrojowa prokuratury RP na tle zasady trójpodziału władzy*” ([w:] W. Sz wajdler, H. Nowicki (red.), *Księga jubileuszowa prof. dr. hab. Stanisława Jędrzejewskiego*, Toruń 2009, wyd. TNOiK, s. 577-594).

7. Aktualnie prowadzone badania i plany naukowe.

Aktualnie zamierzam skoncentrować swoje badania naukowe na dalszej analizie efektywności ekonomicznej systemu prawa zamówień publicznych, z uwzględnieniem metodologii ekonomicznej analizy prawa. Zamierzam również skupić się na problematyce transformacji cyfrowej w prawie zamówieniach publicznych i wyzwaniach, które kreuje wykorzystywanie dorobku tzw. IV rewolucji przemysłowej, tzn. sztucznej inteligencji, internetu rzeczy, *Big Data*, etc. Wstępnym rezultatem prowadzonych działań w omawianym zakresie było wystąpienie w dniu 16 listopada 2018 r. na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Problemy regulacji prawa zamówień publicznych”, zorganizowanej w Warszawie przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego z referatem nt. „*Sztuczna inteligencja i zamówienia publiczne: czy jesteśmy gotowi na nowe wyzwania?*” oraz zaproszenie przez Komisję Europejską do udziału w konferencji „*Digital Transformation of Public Procurement*”, która odbyła się w Lizbonie w dniu 18 października 2018 r.

Nadal zamierzam kontynuować badania dotyczące prawa zamówień publicznych Unii Europejskiej. Prof. Roberto Caranta z Uniwersytetu w Turynie zaprosił mnie do grona współautorów anglojęzycznego komentarza do dyrektywy 2014/24/UE, który ukaże się pod jego redakcją w 2020 r. nakładem wydawnictwa Edward Elgar Publishing.

W chwili obecnej intensywnie pracuję także w ramach inicjatywy *Public Procurement Academics & Practitioners Group*, zrzeszającej nauczycieli akademickich będących jednocześnie praktykami prawa zamówień publicznych z kilkunastu ośrodków naukowych w Polsce i Unii Europejskiej. W ramach grupy rozpoczęliśmy w 2018 r. badania nt. „*The Challenges of Public Procurement in Eastern and Central Europe*”, koncentrujące się na problemach związanych z implementacją dyrektyw

zamówieniowych w krajach Europy środkowej i wschodniej. W ramach prowadzonej działalności w IV. kwartale 2019. zamierzamy opublikować międzynarodową monografię naukową w języku angielskim.

Reni Alauk